

UNIVERSUL LITERAR

Zguduitoare nenorocire la o nuntă în jud. Iași. — (Vezi explicația).

NOTELE SĂPTĂMĂNI

Expoziția Italiană

Printre o grandioasă expoziție internațională de artă și istorie, Italia își sărbătorește anul viitor a 50 aniversare a proclamării unității și regatului.

Ne vom ocupa la vreme de amănuntele acestei mari expoziții. Dacă vorbim astăzi de dansa, este ca să relevăm impresia penibilă ce a făcut la Roma știrea cum că România nu va participa în nici un fel la această sărbătoare, care ia proporțiile unei sărbători a latinității. Și dureroasă impresie făcută la Roma e explicabilă, căci expoziția de la anul nu e una din obișnuitele întreceri între popoare, în ași arăta produsul activității lor economice și industriale, ci e vorba de o afirmare a victoriei latine, a acelei victorie din care trăim și noi românii.

Cu drept cuvânt corespondentul „Universului” din capitala Italiei scria zilele trecute:

„A nu participa la această expoziție înseamnă a trata cu indiferență cea mai mare serbare națională a italienilor și aceasta nu era îngăduit României care, cu drept cuvânt, se mândrește cu originea comună și înrudirea sufletescă cu poporul italian. Când ne gândim apoi că toate națiunile latine ale Europei și Americii de sud vor veni anul viitor oficial la Roma, și că printre celelalte State care construiesc pavilioane se află Ungaria și chiar Serbia, absența României apare și mai neînțeleasă și regretabilă.”

Același corespondent comunică o convorbire pe care a avut-o cu un diplomat român, aflat în vilegiatură în Italia, convorbire pe care o reproducem aci ca una ce ilustrează impresia produsă de hotărîrea guvernului român nu numai în cercurile italiene, ci în chiar cercurile românești superioare care își dau seama de greșala ce se face prin a ne lipsi atât de bucurie de simpatia ce n'ar fi trebuit să ne înstrăinăm în Italia.

„Rău s'a chibzuit la București — a spus diplomatul român — când s'a hotărât să nu luăm parte oficial la expoziția din Roma de anul viitor. Această abținere a noastră va fi un nou motiv pentru italieni ca să ne privească cu neîncredere și să pierdem din simpatia lor care trece tot mai mult asupra popoarelor slave din Balcani. Căci nu trebuie să uităm că politica noastră externă, — care în interesul țării e în acord intim cu politica guvernului din Viena — nu a plăcut nici odată în Italia. Pe nedrept italienii au văzut în prietenia noastră cu Viena o înstrăinare de dânșii. Acum de curând, cu ocazia pretinsei convenții militare turco-române, presa italiană de toate culorile și-a manifestat din nou nemulțumirea ei împotriva politicii noastre externe care nu convine aspirațiilor naționale italienești. Căci, după cum veți fi știind, italienii urmăresc o apropiere de Statele slave din Balcani spre a se putea emancipa mai curând ori mai târziu de alianța cu Austro-Ungaria, pe când noi trebuie să ne asigurăm împotriva aspirațiilor de expansiune ale unor vecini ai noștri slavi. Dacă e adevărat acum că interesele României cer ca să continuăm cu actuala noastră politică externă, nu e mai puțin adevărat însă că nu ne este iertat să privim cu indiferență cum crește în Italia echivocul care ne îndepărtează tot mai mult simpatiile italienilor și mai puțin ne este iertat să dăm noi înșine prilej la acest lucru. Iată-ne înțorși la chestia expoziției. Am auzit că vor participa ungurii și sârbii și desigur vor lua parte și bulgarii care au participat și la expoziția din Viena din anul acesta. Ei bine, pe când anul viitor vor avea loc manifestările de cordialitate și prietenie între aceste popoare

și Italiani, noi românii, tîi Romei, frații Italianilor, vom sta acasă, chit ca atunci când vom avea să ne plângem de unghurii vre-odată să venim iar în Italia, iar italienii să ne întorcă spatele, — și cu drept cuvânt.”

Cuvintele acestea, pătrunse de tot adevărul situației, ar trebui să ne dea de gândit și să ne facă să reparăm într'un fel sau altul greșala ce se făptuește.

Revenind asupra acestui punct într-una din săptămânile viitoare vom căuta să concretizăm vre-o propunere, pentru care sfârșit facem apel la cititorii noștri. Vom insera cu plăcere ori ce propunere de manifestare a sentimentelor noastre către Italia — suroră și către Roma-mamă, ce ne-ar veni din partea cititorilor.

A. A. D.

LAMPĂ

de EM. GARLEANU

În noaptea adâncă, sus, din dosul unei ferestre, o rază slabă licărește, ca o stea rătăcită în negură.

E lampa care luminează masa săracă a unui poet pește, lampa care-i căluzeste căvarea condeiului, pe care mâna lui infrigurată îl poartă pe hârtie...

Căci lampa ne e prietenă. Când scrii, seara, în răsfrângerea ei de lumină, care se așterne ca o cunună pe hârtia ta, când te deprinzi cu aștinerea lucrării ei, de după sticla care o închide, cum închide corola unei flori stamine, și se pare că un ochi umed te urmărește, că scripi de gene te îndeamnă, că un suflet pălpăie acolo, lângă tine, și că te crește.

Tovarășă a gândurilor noastre! Ce puțin ne cer și cu câtă dăruire ne întorci darurile tale, cum pământul întoarce, însușit, semănța. Supt ocoțirea ta atâtea frunze au stat plecate, tu singură ai văzut fiorul sufletelor ce suferă pentru alții, și tu mai întâi le-ai răsplătit durerea, topind o rază în lacrima care le-a căzut în singurătatea odăii lor. Dacă pentru toți n'ai fi decât o lumină, pentru poet ești o stea scoborâtă lângă dânsul, și pentru ochii lui floarea strălucitoare se schimbă în zădărnici purpuri. În zădărnici depărtate, în adâncul cărora dânsul își căluzea, până la cer, visurile închinate lui.

Și când amia se arată, sfioasă, pălești, și porcă îndemni și pe tovarășul tău: „Hai, du-te de te culcă”... Cum facei acum. Ai dreptate, gene de lumină îți argintează ferestra. Să ne odărnim, tovarășă scumpă a gândurilor mele!

CONSTANȚA

— Scrisoare găsită —

Ridic întotdeauna cu sfială și cu evlavie o scrisoare pierdută sau uitată într'un colț de sipet, ori într'o besectea veche, prăfuită. Adesea ori găsești închisă, între perții îngălbeniți a unui plic, o viață povestită pe scurt, un suflet destăinuit, un fir destrămat din pânza unor amintiri înmormântate...

Citești, rînd cu rînd, viața unui străin, unui necunoscut. Și de multe ori când mîntui de dezlegat acele rînduri strâmbe sau drepte, cu litere mărunte, indesate unele în altele, sau mari rotunde și frumoase. — Închizi ochii și crezi că ai citit trecutului tău, fericirea ta, amănunt cu amănunt, trăită de tine, povestită de tine. — scrisă de un altul!

Scrisoarea aceasta am găsit-o într'un cutăr vechiu. Scrierea e îngrijită. Unde și unde câte o pată mică, rotundă.

Or fi lacrimi? O fi urma unor stropi rătăcitori de ploaie? Nu știu... Scrisoarea n'are titlu de dragă... iubi-

1) Din volumul „Fîr de căneapă” care va apărea.

te..., ci în nouă zile mare e scris cuvîntul „Constanța” și-i subliniat de două ori. Adresa pe plic: Aureliu Alleanțescu, comuna Zăpodeni... Județul nu-l pot descifra: cădeva pe căduri de carneală astupă literile cași nu par a fi mai multe de șase.

„Frata Ane. Ce fericit trebuie să fi fost când ai pus mîna pe condei și-ai zis poate încet: Să-i scriu și lui Neculei, prietenului Neculai, fratelui Neculai Luncă! Să se bucur și el de fericirea ce mășteaptă de visul ce se împlinește după ani de multă frământare! N'ai gândit așa? Da, ești altfel n'ai fi scris... n'ai fi destăinuit taina... ce pentru mine nu mai era de mult o taină... Citisem în ochii tăi... în cele două picături ascunse și întunecate... citisem de mult!

— Stam la gura sobei. Priveam vatra de jăratec strălucitoare din care zburau stelute de aur. În strîmta mea odăiță, căduț și bine. Afară liniște de ruină. Căi vezi, un asterism de vată albăstruie pe unele locuri, ca varul stins. Un caș enorm pe dealuri, pe șesuri, pe codri desbrăcați. Ferestile fără fiole de ghință.

Ce fericire, pe un așa amant!... Că de des întrebăntăm noi cuvîntul ăsta... amare... și dulce: fericire! Bine sunt fericit: că am lămură... Tu fericit: că ai... Mă rog: Ce ai tu?... A uitatam: Ești în ajunul supremei fericiri! Ești fericit! Și ești fericit de două ori: Că ești în ajunul... (completează tu punctele) și că te-asteaptă o fericire: în cazul superlativ... Răzi? Și ești răd, dar tu nu știi de ce răd ești și nici n'ai doră să știi... Dar, să nu uităm fericirea...

Cutare fîmînd e fericit: că are ce mîna. Cutare betiv: că are ce bea. Rancherul cutare: că a luat 20% de la nevoiașul cutare care și el e fericit că poate găsi îngrămîntul... Doamne cutare e fericit că ofiterul cutare, trecînd în cazarmă, a adunat două degete de gură... și le a întins spre ea. Acum în fața oglinzii își cătrănește părul... și fericit că din plețele țigii a făcut... o noapte! Ce metamorfozare fericită!

— A la Frizzo Fregolli! Și acum care din poporul ăsta de fericiti, e în adevăr fericit? Dar să lășăm chestia asta pentru altă dată. Mi-îi lîncă să nu spu că filozofez. Și români la aceasta nu mă gîndesc!

Domnul Irizia la unu fix: Trei ciocănituci în ușa. E foarte punctual. Scrierea: la tot el m'a adus-o, întinzîndu-mi-o cu trei degete și strîgînd lung, din adâncul pieptului: Vă sa-luț ge-ne-ra-ți-une! E bătrîn și se poartă curat. E înțelegător seurtă cu guler bronzat. Botșori creți ca un burduf de armonică. Are și el apele lui, când limpeză când tulbură. Nu-i place să-i zici: Moș Irizia. De cumva greșești, a doua zi nomaș auzi la unu... fix... trei ciocănituri.

Scrisoarea ta m'a adus multă mulțămire. Nu mulțămire pentru ceea ce ai tu de gînd. Nu, mulțămire că numele de Constanța m'a înviat în suflet icoana unei fete cu același nume. O fetiță mică, grăsoțică, cu-n năsușer mic... de marmură, c'o creșă sub ei — în loc de gură — c'o bărbie mică... mică... încrețită sub buza de jos, ca o tăcătoare orientală. Colțurile gurii adăncice în albastru alb, noi, iar la un deget de colț stîng... un fir de neghină coaptă. Când radea, în mijlocul obrazilor s'adănceau două gropiți, în care eu văream în totdeauna buricele degetelor mici și le îndesam în pernuța moale, căduță, a feței... Părul des, negru... negru: păcură... noapte... umbră... Așa de frumos era, prietene, că nu găsece cuvînta a-l descrie. Simt că pun, când scriu acum acest cuvînt „frumos”, ceva din mine, din sufletul meu, din inima mea răscolită! Toată bogăția de păr cădea într'un colț, pe frunte, deasupra ochiului stîng, întunecîndu-l. De aceea lăbeam ochiul ăsta, atît de mic!

N'am fire în cap de căte ori l-am sărutat.

Știu că'm fost nedrept cu cel-lalt. Dar cine era de vină? Ea... și colțul de păr negru... Mă veți întreba ce ochi avea? Nu știu! Niciodată n'am putut privi stăruitor în ei. Frumusețea lor mă fermeca, mă tulbura, mă chinuia ca apropierea unei pedepse. Fot ce-ți pot serie, o că de-atunci, de șapte ani, văd mereu, pretutindenți, două mărgeluțe de diamant alb, cu câte o gămălie în bold în mijloc...

Era o fată de țară, din ținutul Sucevei. De multe ori o întrebam: Toți oamenii is frumoși în satul tău, în Dragușeni? Închinea capul pe umăr, strălucitoare ca un răsărit. Iar eu îi ziceam: Urata de la Dragușeni... Avea 15 ani,—vârsta când se începe a iubi cu cel mai puternic foc. Cînd sprezece anul! O floare abia deschisă! Dar cât parfum răspândește o asemenea floare!

Ce limpede văd totul înaintea mea! Parcă eri... aseară... azi dimineață... s'au petrecut toate. Văd căsuța mică... fereastra în desul ale cărei perdele ardeau ochii ei, — grădina cu flori semănate și pîvite de mînaștele ei... fîmîna de sub streșina oțetului înalt, scorbînd din colțul gurii... și curul avea o strălucire ciadată atunci... și liniștea împrejmurilor, și sfiosul glas al firii... tot: farmecul de apropierea ei!

Doi ani, frata Ane, doi ani am stat în aceeași ogoră, aștinînd de același nefericită de-aici... în fiecare seară, în fiecare dimineață, cu cât ne înțelneam, măd des, cu atît ne iubeam mai mult.

Pe vreme bună, pe fîrîmă, pe ploaie: pe viscol... totdeauna! Și totdeauna apropierea ei mă-aducea prietene, mă-aducea scrisă! Stam sub salcîm, în colțul gurii, unul în fața altuia, tăcuți, vorbim din ochi. În serile pline de lună, s'acundea în umbra despotului verde. Pe fața albă se așterna un val de lumină iar ochii aveau luciul de păcură! Iepăcau între palme capul... și trăgeau adănc din umbră, în lumina: înmîni. Închidea ochii... Gurile — o umbră de sîmge — cu buze tremurătoare, se deschidea... Și c'o dulce era gura ei în argintarea lunii!

Lasna din urmă n'a fost o iarnă înmîniță ca acum. Troentele erau căp casa, iar crivățul urla ca într'un pușcu, izbîndea în uși, în ferestri, gata să le scornească țîțani. Când ceasul catedralei număra unsprezece bătăi, ne'ntâlneam. Apropierea ei schimba sora în cea mai plăcută odăiță. Îi prindeam mijlocul subțire, cald. Ea se desfăcea la jachetă, își trăger capul la pieptul tînar, mi-l învalia și din când în când — des... des... — s'apleca de-și trecea gurița rumenă peste obrazii mei, peste frunte, până o înfigea în scobitura ochiului închis!

Dar ce să-ți mai spun, prietene? S'a dus totul, ca în toamnă un stol de păsări. În primăvara ce-a urmat, ne-am despărțit.

Și pentru totdeauna! Trei ani nu ne-am mai întîlnit. Când nu ne puteam întîlni, ne scriam. Pe urmas: la zece scrisori răspundea odată, din fugă, pe o carte poștală. Azi a uitat și jurămintele, și farmecul celor două doii ani... A căzut în brațele altuia! Uncor și condamn... uncori n'o condamn. E femeie și fiecare femeie dorește pe bărbat sub toate formele... Ce puteam să-i dau eu, biet visător? Mă îmbătam de privirea misterioasă a ochilor ei, mă fermecam de dulceața lungei și'nfierbîntatei ei sărutări... Dar, nu era de-ajuns! Ea mă vroia poate cu totul... iar eu voiam iubire curată, vrăjită, ca orice visător! A trebuit să cadă în brațele altuia, a celui dintăi parvenit... Mănă va fi a altuia... poimăni a altuia... până i s'or vesteji obrazii și ochii vor căpa o culoare tulbură, ca apă unu izvor bătut de ploa primăvara...

Citesc și-acuma scrisoarea ta și mi s'nfior. Cu cât foc scrii: „Ce frumos nume: Constanța! Si ce ochi are: două

picături de smocă topită... Am făcut un *duo* amândoi. Niciodată n'am cântat așa de dulce! Eram un Paganini... Mă urmărea cu ochii, tremurându-și degetele pe clapele flautului... Nu știu ce cântec am cântat, dar știu că mama ei, cu ochii în lacrimi, privea prin geam, afară unde cernea ploaia mărunță, de toamnă, iar prietenul Gheorghe Patrîchi a-nfors capul și și-a sters ochii... Ne-am întors către seară, prin ploaie și vânt. Stropii reci băteau în poclitul ridicat... tic-tac... tic-tac... Perdele de ceață și ploaie se înfășurau și se desfășeau în zare... Am scos capul de sub acoperis. În urmă... la casa din margina... din cerdac... mă urmăreau ochii, purtătorii de primăvară, cu priviri imede ce-mi scrijilau inima, ca o sabie ascuțită... Imi părea că birjarul mă urmărea prea repede... Într-o clipă vrea să mă smulgă din Bediul lui Tatar... din preajma casei bătrânești, în cerdacul căreia, un suflet tânăr, deschis la dragoste, își sfășia inima și ofta odată cu vântul și cu ploaia deasă și rece!

— Ai să mă răstorni, birjar... Ce mâni așa repede? — Nu te teme, comas... Și eu, cu prietenul Ghiță, cântam tare, să s'audă și la cerdacul bătrânesc:

Lung îi drumul prin pădure
Măș duce cu puica 'n lume..."

Ei, frate Aure, vestea ta nu m'a bucurat! Îți doresc fericirea, da, și-o doresc. Dar nu mă sili să împărtășesc cu tine această fericire!... Nu-ți cer nimic alta de cât să mă uiți... N'are să-ți fie greu! M'a uitat Ea, cu toate jurămintele ei — dar tu? De ce ți-ai mai fi prieten, când casa ta mi-î închisă? Un minut n'ai putea trăi în odăița ta, unde de câteori ai striga „Constanta”, de-atâtea ori mi-ai strâpunge inima și mi-ai urmezi ochii... Căci iubesc acest nume, ca pe o rugăciune ce m'a învățat mama când eram mic.

Istrănat de ea, uitat de ea și părăsit. — tot o iubesc. Icoana sfântului ei chip mă arde 'n suflet, în minte... În odăița caldă visez la ea. Depăn tot firul anilor din tinerete, și-l desceapăn... și iar îl adun... Sunt singur... Și mi-î atât de bine că pot visa!... Afară a prins a ninge. S'abate și pe la fereastra mea roțiul de fluturi albi. Dealurile sînt tot una cu șesurile. Nu se mai văd codrii destrunziți. Din drum s'înălță sunet de clopotel: cline-cline... cline-cline... Știi ce doresc acum, prietene? Imbrăcat într-o blăniță scurtă, ca a domnului Irimia... ciubote marle... căciuliță de miel... O sanie ușoară, ca o suveică... Doi cai înti... și'n sanie Ea, copila de altădată! Cu stînga să-î cuprind mijlocul, în dreapta hăturile... Și s'alerghăm departe-depart, pe un drum întroenit, necunoscut, fără capăt... Fulgii reci să se lipescă pe fața ei... și eu să mă canonesc să-î topesc cu gura!... Iar clopoteii să trimită până departe sunetele lor dulci: cline... cline... cline...

A! Cloc-cloc-cloc! Ce urât-î scrisoarea închisă în plicul galben, boțit. De-o vesnicie n'am primit scrisori parfumate... în plicuri mici, rozale... Am luat plicul din cele trei degete întinse ale domnului Irimia. Bătrânel e plin de omăt. Parcă-î Mos-Crăciun, cu mustelile și sprâncenile albe. În loc de blăniță, un brâu alb îi încinge gâtul. Și pe când închid ușa, aud tare, răspicat, afară: Avână vreme ge-ne-ra-ți-une! Vă sa-lut! Îți voi mai scrie, poate. Fratele tău... Neculai Lunca.

D. Iov-Solferino.

Dobrovăt, Sept. 910.

SFATURI CASNICE

Cum se scoate rîncezeala din unt. — Untul care a început să rîncezească se face bun dacă e frământat în lapte dulce proaspăt, apoi în apă rece. De asemenea poate fi frământat și în apă de var.

Profesioniștii noștri

D-I I. ST. FURTUNĂ

Una din cele mai cunoscute și mai simpatice figuri ale Capitalei, unul din profesioniștii și oamenii de știință cari și-au creat situațiunea înaltă ce ocupă prin adevărate merite și prin neîncordată muncă, d-I I. St. Furtună ilustrează azi cu cinste galeria noastră.

O notiță biografică a eminentului medic veterinar e greu de făcut în puținul spațiu ce ne e rezervat aici. Activitatea d-sale, începând de la 1883 când a obținut titlul, e atât de complexă în cât cu greu poate fi rezumată.

D-I I. St. Furtună a fost succesiv medic veterinar al județelor Vâlcea, Putna, director al târgului de vite din Constanța, al punctului de observație de acolo, apoi șef al serviciului sanitar veterinar în 1893 și inspector general al serviciului veterinar în 1901.

În 1887 fondă „Revista de medicină veterinară” care apare și azi sub direcțiunea sa. A publicat nu-

merose lucrări, dintre care unele au fost premiate. Numil raportor la diferite congrese internaționale, pentru unele chestiuni științifice, la congresul de la Budapesta, a fost ales raportor general pentru chestiunea maleiniei, unde a obținut votarea în unanimitate a vederilor comisiunii române, din care a făcut parte și care a lucrat sub președinția d-lui prof. V. Babeș, vederi ce s'au impus apoi tuturor Statelor. A participat în comisiunea pentru tratativele în vederea convențiunii comerciale cu Austro-Ungaria.

Rodnica activitate a distinsului medic a fost recunoscută de cele mai multe societăți științifice din țară și din străinătate, cari se mândresc al avea ca membru al lor, după cum se mândrește întrecaga noastră lume științifică cu o personalitate de capacitatea și puterea de muncă a d-lui I. St. Furtună.

Ygroc.

MELANCOLII DE TOAMNĂ

MOR FLORILE...

Mor florile grădinei
Căzute la pământ
Și 'n ele văd durerea-mă
Cea fără de cuvînt.

Eu ele și nădejdea
Din sufletu-mă o 'ngrop
Și trist îmi udă gîna
Al lacrimilor strop.

Și ast-fel și în viață
Și ultimul meu cânt.
S'o stingă ca și floarea
Căzută la pământ.

CA FRUNZELE...

Privind o frunză ce-a căzut
O rană 'n suflet m-am făcut.
Căci tot acelaș drum de-apoi
Ca frunzele avem și noi.

Și-atîta dor de-a mai trăi
Cileam în frunza ce muri.
Și mă gândeam: uscate foii
Ca frunzele, vom fi și noi.

Mihail Alexandrescu
Baclău.

RUDYARD KIPPLING

Fluturile ce bătea din picior

— Urmare și sfârșit —

Regina aplecă frumosul cap și murmură: „Micuțo, crezi tu ceea ce a spus bărbatul tău?” Nevasta fluturului, privi în față pe regină și văzu ochii ei strălucind ca lacurile adânci, reflectînde de lumina stelelor, și luându-și curaj zise: „O regină, fi iubită pe veci! Tu știi ce sunt bărbatii!” Și regina Balkis, înțeleapta Balkis din Saba, își duse mâna la gură pentru a ascunde un zâmbet. „Scumpă surioară, o știu”, răspunse regina. „Ei se necăjesc, răspunse nevasta fluturului, desfăcându-și aripele—se necăjesc pentru o nimica toată. Dar noi, femeile, trebuie să-î lăsăm așa, regină! Nu gîndesc nici jumătate din ceea ce spun dînșii, căci dacă lui îi convine să creadă, că eu cred, că el bătînd din picior, ar putea să facă să dispară palatul lui Solomon, pe mine nu mă costă nimic. Măine, nu mai tîrziu, el însuși va uita totul”. — „Scumpă surioară, răspunse regina, tu ai dreptate; dar când o altă dată, el începe „a-și da aere”, fă-l să

se ție de cuvînt! Spune-î să bată din picior, și în urmă veți vedea ce se va întîmpla. Eu știu, ce sunt bărbatii!” Și întorcîndu-se, nevasta la fluture, începură să se certe mai rău ca nici odată. — „Adu-ți aminte — spunea bărbatul — adu-ți aminte, ce pot face eu dacă voi bate din picior!” — „Nu te cred absolut de loc — spunea soția — aș vrea să văd. Ei, hai, bate din picior!” — „Eu am promis lui Solomon, să nu fac aceasta—spunea bărbatul—și voese a-mi ține cuvîntul!” De geaba! îi spunea soția—tu n'ai putea să îndoi nici un fir de iarbă cu bătaia ta de picior!—te desfid s'o faci! Ei, hai, bate din picior! bate! bate!”

Pe când Solomon, care ședea sub copacul de Camfora auzea orî-ce cuvînt, și rîdea, cum n'a mai rîs în viața sa, uitase toate reginele; uitase animalul care eșise din mare, uitase orișice mărire, și rîdea. Iar regina Balkis, de cealaltă parte a copacului—surădea și dănsa, pentru că scumpul său stăpîn era așa de vesel. De odată fluturile, într-o mare turburare, sbură repede sub umbra copacului de Camfora și zise lui Solomon: — Ei iață! ea acum vrea ca să bat din picior! vrea ca să vadă ce se va întîmpla! O! stăpâne Solomon! tu știi că eu dacă aș bate din picior, nimic nu aș putea face, și ea nu va mai crede nici o vorbă din cele ce voi spune de aci înainte, dacă nu voi face aceasta. Voi fi bătaia ei de joc pentru toată viața!” — „Nu, nu! mititelule—spuse Solomon—ea nu va rîde de tine! — și învărti odată inelul pe deget — numai din dragoste pentru fluture, nu pentru glorie deșearță; și iață că de odată eșiră din pînănt 4 uriași. „Sclavilor!”—spuse Solomon—cînd acest domn de pe degetul meu (după cum știți acolo sta obraznicul de fluture) va bate din piciorul stîng, veți face ca într'un bubuit de tunet să dispară palatul meu și toate aceste grădini. Când el va bate din nou, veți azea toate lucrurile la locul lor!” Acum, scumpe frățior—se adresă Solomon fluturului—fugi la nevastă-ta și bate din picior cât vei voi!” — În urmă se întoarse fluturile la soția lui, care țipa într'una: — „Te desfid s'o faci! te desfid s'o faci! bate din picior! bate acum! hai bate!”

În timpul acesta, regina Balkis — din spatele copacului de Camfora, văzu pe cei patru uriași — aplecîndu-se la cele patru colțuri ale grădinei cu palatul în mijloc—bătu din mîini de bucurie și zise: — „In sfârșit. Solomon va face din dragoste pentru un fluture, ceea ce de mult timp ar fi trebuit să facă din dragoste pentru el însuși; și numai astfel reginele gâlcevitore vor ști de frică!” Atunci fluturile bătu din picior. Uriașii ridicară palatul și grădina în aer la o înălțime de 1000 de mile. Se auzi un bubuit spăimîntător, și totul deveni în urmă oribil de negru. Nevasta fluturului fugind în întuneric, striga: — „Ah, fii bun! fii bun! — mă căesc de ceea ce am vorbit! Adu înapoi grădinele și fă lumină — iar eu nici-odată nu te voi mai contrazice!” Pe cînd și bărbatul era înspăimîntat ca și soția sa, Solomon rîdea atîta, că i-a trebuit câte-va minute pentru ca să poată zice fluturului: „Bate din nou din picior, scumpe!—înapoiază-mi palatul—prea înțeleptu-le Mag (I)!” — „Da, da, înapoiază-î palatul — spunea și nevasta fluturului—sburînd în întuneric. Înapoiază-î palatul și nu mai încerca niciodată — o așa oribilă vrăjitorie!” — „Bine, scumpa mea — spunea fluturile, cu cât curaj pute — vei la ce lucru m'a adus capriciul tău? Natural, pentru mine e indiferent, eu sunt obișnuit cu astfel de jucării; dar pentru a face-o... favoare ție și lui Solomon, consimt a pune totul la loc!” Și astfel bătu din nou din picior și în acel moment, uriașii aduseră la loc palatul și grădinele fără nici o zguduitură. Nevasta fluturului se sprijinia pe

o parte sub arborele de canfora, spăimântată și tremurând: Of, of, voi fi cuminte! voi fi cuminte!", iar Solomon de-abia putea să vorbească de atâta râs. Făcu un semn către fluturile și zise:

— „O prea puternic Mag"—ce-mi folosește dacă îmi redai palatul pe când m'ai făcut să mor de-atâta râs? In timpul acesta, surveni un sgomot spăimântător, pentru că toate cele nouă sute nouăzeci și nouă de regine alergau afară, strigând și urlând, chemându-și copiii. Scoborău marea scară de marmoră dinspre fântână, în zece șiruri de câte o sută, și prea înțeleapta Balkis, merse către ele majestuosă, întrebându-le: „Ce vă măhnește, o, reginilor?! Ele stăteau pe treptele de marmoră, și țipa: „Ce ne măhnește?—noi stăteam liniștite în palatul nostru ca de obicei, când de-odată palatul dispăru, și ne aflară în cel mai adânc întuneric, iar uriașii și dracii se învârteau prin fața noastră. Iată ceea ce ne măhnește! regină a reginilor, și noi suntem foarte măhnite din cauza acestei măhniri, pentru că fu o măhnire deosebită de orice măhnire! Atunci frumoasa regină Balkis, ca și însuși prea înțeleptul Solomon le zise: „Nu-i nimic, reginilor. Un fluture se plânse de nevasta sa care se tot certa cu dânsul, și stăpânul nostru, a voit să-i dea o lecție de prudență, și de bună cuviință, pentru că „acestea" sunt considerate ca virtuți, printre soțiile fluturilor! Atunci înaintă și vorbi o regină egipteană—fiica unui Faraon—și zise: „Palatul nostru nu poate fi desrădăcinat ca o ceapă, pentru ochii frumoși, ai unei mici insecte! Nu! Solomon trebuie să fie mort! Atunci regina Balkis făcu semn reginei egiptene—fără s'o privească și spuse ei și celorlalte:

— „Veniți!" Ele scoborău treptele de marmoră în grupuri de câte o sută și sub arborele de canfora, văzură pe înțeleptul Solomon stând pe fiecare mână câte un fluture și spunând: „O, soție a fratelui meu acrian, adu-ți aminte de-acum înainte de a face pe plac bărbatului tău în toate, pentru că să nu-l silești să bată din nou din picior, căci ai auzit ce-a spus, „că e obicinuit cu astfel de jocuri, și este un prea valoros Mag, pentru a face să dispară însăși platul lui Solomon! Plecați în pace oamenii buni!" Și ei sărută pe cei doi fluturi pe aripă, iar aceștia își luară sborul. Atunci, toate reginele, afară de Balkis—prea frumoasa și prea înțeleapta Balkis care sta de o parte zăbind—căzură cu fața la pământ, pentru că se gândeau: „Dacă aceasta se întâmplă când un fluture e supărat pe soția sa, ce se va mai alege de noi, care am necăjit pe regele nostru cu vorbele noastre nesocotite, și cu certurile noastre sgomotoase din fiecare zi? Apoi își învățură capul în vâlni, și cu mâinele la gură, tăcute ca niște „șoricici", se întoarseră la palat, în vârful picioarelor. După aceasta, regina Balkis înaintă până la umbra copacului de canfora, și punând mâna pe umărul lui Solomon, zise: — „O, stăpâne și comoră inimii mele, bucură-te, pentru că noi am dat acestor regine ale Egiptului, ale Etiopiei, ale Abisiniei, ale Persiei, ale Indiei și ale Chinei, o bună lecție, pe care nu o vor uita nici odată!" Iar Solomon, care privia încă în urma fluturilor, ce se jucau la lumina soarelui, se întoarse și spuse: „O, regină și fericirea vieții mele, când s'a întâmplat ceea ce-mi povestești? Eu n'am făcut decât să glumesc cu un fluture, de îndată ce am intrat în grădina!" Și povesti reginei ceea ce făcuse. Balkis, drăgălașa și iubitoarea Balkis, îi răspunse: O, stăpâne, și conducătorul vieții mele, eu mă as-cunsesem în spațele copacului, și am văzut totul. Fu eu aceea care spuse soției fluturului să ceară bărbatului ei să bată din picior, pentru că speram că de dragul unei glume regale mețava face o minune mare

pe care reginele gălcevitore ar fi văzut-o și ar fi rămas inspăimântate!"

Și îi povesti cea ce reginele spusese, văzuseră și gândiseră. Atunci Solomon se ridică de la locul său, de sub copacul de canfora, și întinzând brațele și bucurându-se, spuse: „O, stăpână, și bucuria zilelor mele, să știți că dacă eu aș fi făcut vre-o minune, contra reginelor mele, din mândrie, cum făcu cu dejunul pentru toate animalele din lume, desigur că eu aș fi fost iară pedepsit pentru mândria mea. Făcu această vrajă, din glumă sau de dragul unei fluturi, și iată că aceasta m'a scăpat de pliciseliile gălcevitorelor mele regine! Spune-mi, o stăpână și inima inimii mele, cum ai putut fi așa de înțeleaptă?! Și regina Balkis înaltă și frumoasă, privi în ochii lui Solomon fiul lui David, și aplecându-și capul de o parte—intocmai ca și fluturile—răspunse:

— „In primul rând, o stăpâne, pentru că te iubesc; și în al doilea pentru că știu ce sunt femeile!!!

Traducere de

G. RADULESCU-MILCOV

PREA TÂRZIU

*Și iar mi te desprind din întuneric,
Tu chip frumos de-apururi adorat.
Incet pășești cu pasul măsurat,
Și'n ochii tăi lucește-un foc himeric.*

*Și te apropii necet și de-odată,
Cu-a tale brațe reci tu mă cuprinzi.
Sămțirea-mi stinsă cerci s'o reaprinzi,
Și palima-mi nebună de-altă dată.*

*Dar prea târziu mi-ai înțeles iubirea,
Și ai venit iubito prea târziu,
Ca să-mi alini de-acuma suferința;*

*Căci pe vecie stinsă'mi e privirea,
Și sufletul de mult îmi e pustiu.
Și prea târziu te-a doborât cănta.*

Liviu Coman.

SCRIITORII VECII

IOAN ROATĂ ȘI VODĂ CUZA de ION CREANGA

— Urmare și sfârșit —

Moș Roată, simțindu-se lovit până în suflet răspunde atunci cu glas plângător:

— Dar bine, cucoane, dacă nu v'a fost cu plăcere să pricepem și noi câte-ceva din cele ce spuneți dumneavoastră, de ce ne-ați mai adus aici, să vă bateți joc de noi?! Ei, cucoane, cucoane! puternic ești, megieș îmi ești, ca răzeș ce mă găsesc, și știu bine că n'are să-mi fie moale, când m'oi întoarce acasă, unde mă așteaptă nevoile. Dar să nu vă fie cu supărare, ia palmele aceste țărănești ale noastre, străpunse de pământ și de bățături, cum le vedeți, vă țin pe dumneavoastră de atâta amar de vreme, și vă fac de huzurii de bine; și mai mult decât atâta; ori-ce venetic, în țara asta este oplotit de dumneavoastră, și-l priviți cu nepăsare cum ni suge sângele, și tăceți și-l îmbrățoșați! Numai noi, vite de muncă, vă suntem dragi ca sarea în ochi! Din moșiei, din ghiordanii și din dobitoacii nu ne mai scoateți! Dumnezeu să ne ierte, și să ne iertați și dumneavoastră, cucoane, dar cu adevărat, așa este; v'ați deprins a lua focul totdeauna cu mâinile noastre cele moșicești... și tot noi cei vi-novați!

Sfânt să-ți fie roslul, moș Ioane, că ai vorbit din durere, răspunse atunci cuconul Alecu Forăscu; și sunt fericit, că stai alături cu mine. Decât un bonjurist c'o mână de învățătură, mai bine un țaran cu un car de mînt.

La aceste vorbe, mulți dintre boerii săi simțit atinși; cel cu pricina a

rămas ca opărit. Iar colonelul Alexandru Cuza a dat mâna prieteneste cu moș Ioan Roată.

În sfârșit, după multe desbateri furtivoase, urmate în „Divanul Adhoc" s'a încuviințat „Unirea" și apoi deputații s'au întors fie-care pe la vetrele lor. Peste câțiva ani după aceasta, trecând Cuza-Vodă spre București, a poposit la Adjud, unde l-a întâmpinat o mulțime de lume, ca pe un Domnitor.

Printre lumea ce se înghesuia cu treabă fără treabă, iaca se zărește o hârtie fâlfâind pe deasupra capetelor mulțimii, în vârful unei prăjini. Cuza Vodă înțelegând că trebuie să fie vre-un suflet năcăjit, face semn să-i se deschidă calea. Și când colo, un țaran bătrân cade în genunchi dinaintea Domnitorului, sărutându-i mâna, cu lacrimile în ochi, și dându-i o hârtie scrisă pe toate fețele.

He, he! moș Ioan Roată, prietenul și tovarășul meu cel vechi din „Divanul Adhoc", lucru negândit! Ridică-te moș Ioane, și spune fără sfială, ce durere ai? Ți-a făcut cine va vre-un neajuns?

Moș Roată văzând că după atâția ani de zile nu l-a uitat colonelul Alexandru Cuza, și că l-a primit cu atâta bunătate a început a plânge cu hohote și a-l ruga să-i cetească hârtia. Vodă fiind gata de plecare, și văzând că hârtia lui Moș Roată cuprinde multă polologie, zise cu blândete:

Spune, moș Ioane, din gură, ce ai de spus, că mai bine am să înțeleg. Atunci moș Roată viindu-și în sine, începu a se jelui cum urmează:

Luminarea voastră,

De când cu păcatul cel de „Adhoc" n'am mai avut zi bună cu megieșul meu cel puternic, stăpânul unei moșii foarte mari, pe care l' amost, Măria-Ta. N'am gândit, nenorocitul de mine, că dumnealui, un boer așa de mare, putred de bogat și cu învățătură, să-și pue mîntea cu unul ca mine, dela niște vorbe nesocotite ce le-am zis și eu atunci într'un necaz. Numai Dumnezeu să-i dea sănătate și bine, dar amarnic ma lovit în avere și în cinste! Crede, Măria-Ta, că nici eu n'am fost așa de sec între cei de-o seamă cu mine. Dar de cum am ajuns acasă, goană și prigoană pe capul meu, din partea boerului, în tot felul:

Întâi și întâi, a pus inadins pe feriori boeresti să-mi caute pricină, și să mă aducă la sapă de lemn; și aceea, ca oamenii fără judecată și pizmași, făceau toate chipurile, sau ei deadreptul său prin alții, cum să deo vițoarele mele măcar de-un pas pe moșia boerescă; și apoi sub cuvânt că au făcut stricăciune, să mi-le poată ucide fără nici o cruțare! Și astăzi impușcă-i porcii; mâine vacile și boii; poimâne cășorii; în altă zi ei oile dinapoi cu grămada și du-le la curte, îți poți închipui, Măria-Ta, ce urgie grozavă era pe capul meu! Văzând eu de la o vreme că nu mai încetează cu jafurile, mi-am luat inima-n dinți, și m'am dus la boer să mă jeluesc. Și boerul, în loc de un cuvânt bun, m'a scuipat drept în obraz, de față cu slugile sale și cu alți oameni ce se aflau atunci la curte; încât am crezut că a căzut cerul pe mine, de rușine! Ba încă m'a și amețințat, că, altădată, de mi-a mai călca piciorul în ograda boerescă, are să poruncească să mă întindă la scară și să mă bată cu biciul! Și cu rânduiala asta, Măria-Ta, în câțiva ani de zile m'au calicic cu desăvârșire, și mi-a ridicat și cinstea, care pentru mine, a fost cel mai scump lucru!

Cuza-Vodă a stat neclintit, și s'a uitat țintă la moș Ioan Roată, cât a vorbit el. Și când a isprăvit vorba, Vodă i-a pus două fișicuri de napoleon în mână, zicându-i cu bunătate: Ține moș Ioane, acest mic dar de la mine, și întâmpină-ți nevoia, de azi pe mâine cum te-a lumina Cel de Sus. Iar pe boer, lasă-l în judecata lui Dumnezeu, căci „El nu bate cu ciomagul".

Lui moș Ioan Roată i se umplu din nou ochii de lacrimi și sărutând mâna lui Vodă, ca semn de mulțumire, zice ostând:

Dar cu rușinea ce mi-a făcut, cum rămâne, Măria-Ta?!

Cu rușinea, iacă așa rămâne, moș Ioane, zise Cuza-Vodă, sărutându-i și pe un obraz și pe altul, în fața mulțimei adunate acolo. Du-te și spune sătenilor dumitale, moș Ioane, că pe unde te-a scuipat boerul, te-a sărutat Domnitorul țării și ți-a șters rușinea.

CUGETĂRI

„Ca să ne onorăm pe noi, trebuie să uim onoarea de la noi.

Goethe

Amintind o binefacere ceri să-ți fie răspătită.

Publius Syrius

Munca și cumpătarea sunt doctorii cei mai buni.

J. J. Rousseau

Lucrează întotdeauna astfel în cât maxima acțiunii tale să poată deveni maximă universală.

Kant

Te poți îmbogăți în două chipuri: prin munca ta sau prin prostia altora.

La Bruyere

Nici un fericit nu poate prețui somnul.

Heringsdorf

VIAȚA 'N GLUMĂ

AVIATORUL.

(Portret)

În general, aviatorul este un om ușuratec, dar în adevăratul înțeles al cuvântului. Ori cât ar avea obiceiul să ia de sus și să spună vorbe în vânt, rămâne om foarte cum se cade.

E totdeauna om superior; își petrece viața în cele mai înalte sfere. Deși e vesnic cu capul în nori, își dă seama de ce face și ce spune.

E de o largime de vederi extraordinară; vede toate de sus și foarte departe. Nu e de fel îngâmfat de sine, deși nu-i ajungă nici cu prajina la nas.

Foarte îndrăzneț. Contrariu celor ce se tem să nu le cadă cerul în cap, lui îi e frică să nu se lovească cu capul de cer.

Deviza lui e aceea a lui Fouquet: Quo non ascendam? Unde n'am să mă înalț?

Într'închipesc eu de mic copil nu i-a plăcut să se joace de cât cu smeul, sau de-a musca zboară.

Culoarea favorită: albastrul... cerului.

Patronul lui: Icaru, această primă victimă a aviației.

Poezia lui favorită: Sburătorul lui Eliade.

E mai convins decât oricine pe lume că nu tot ce zboară se mănâncă.

Ca mănăcărul se nebunește după lapte sburat și nu ți-ar mânca nici în ruptul capului de la o pasăre altceva de cât aripile.

Nimeni nu se naște aviator. Aripile vin mai târziu și nu le are cine la vrea. Învățul sburatului nu e pentru toate pungile. Numai după ce ți-ai spart capul de câteva ori poți jindui la situațiile înalte pe care le acupă în spațiu un Vlaicu, un Bleț, un Farmann și alți specialiști în ale sborului. Totuși, ori cât de înaltă ar fi, situația aceasta nu e de loc nici stabilă, nici comodă. Nu-ți poți permite nici măcar luxul unei țigări, nici măcar citirea unei gazete de 5 parale.

Din contră, prea puțin îți pasă de ordonanțele polițienesti asupra circulației, de desfășurările de ulițe atât de scumpe primărilor capitalelor, de pălăriile cucoanelor. E o compensație aceasta.

Influența aviației asupra progresului e greu de prevăzut. Viitorul ne-o va arăta. Se poate afirma însă

de pe acum că, mulțumită aviatorului, faimosului vis al idealistilor: desființarea granițelor între popoare, va fi în curând fapt împlinit. Prințul Bibescu n'a trecut granița bulgărească pe deasupra nasurilor bulgarilor?

Aviatorului i se mai datorește de asemenea spulberarea legendei biblice cu Vămile văzduhului.

Costache Glumici

GABRIEL VOLLAUD

STEAUA SEREI

*Ca un eroi ce merge sub greaua sa armură
Să și regăsească cortul, de trudă fiind
Din orizontul unde acum totul s'a stins,
Priviți! sosește seara în mantia ei sură.*

*Și umbra ei se lasă pe luncile-adormite,
Prin câi, unde bătrânii, în zori, s'asază la
Dar umbra ei o clipă s'asternă peste sat:
Destinu-i crud, căci noaptea sosește și o
ngheț...*

*Când lampa îi aruncă reflexe sclipiloare,
Ea, seara tenebroasă, ce n'oprește zădă,
Mereu lățește umbra, coprinde n'atrăgătoare
Și ca o piatră scumpă, pe frunte de regiună
Apare n'înțineric, cu-o slabă licărire
O stea tremurătoare pe bolta cea senină!*

Mihail Em. Procopiu

MULATRA

— de M. THIERY —

—Mi-aduc aminte de afacere ca și când s'ar fi petrecut ieri, zise contele de Cembili. Niște prieteni veniseră la mine pentru vânzătoare și în momentul, când supraveghetorul meu Germinar aducea pe gonaci, pictorul Olivier îmi spunea încă, că acesta este un flăcău voinic, prototipul forței și sănătății.

„O jumătate de oră mai târziu, se auzi prima împușcătură și în același moment un țipăt zguduitor. Noi, pictorul și eu, eram unul lângă altul și alergam în direcțiunea de unde străbătuse țipătul de durere. Ajungând la fața locului ni se prezintă o privește grozavă. Germinar zăcea la pământ cu fața plină de sânge. La prima privire văzurăm că pleoapele și fruntea erau rănite. Nenorocitul se svârcolea în dureri îngrozitoare și se tânguia, căci îmi recunoscuse vocea: — D-le conte, dă-mi împușcătura de grație. În fine leșină, ceea ce fu pentru el cea mai mare binefacere. Germinar fu transportat în casa sa. Cu toate sforțările frumoaselor din sat, el nu renunțase la viața de holtei și trăia singur.

Când sosi medicul chemat în grabă, resuflaram ușurați: nici unul din amicii noștri nu răniseră pe Germinar, se împușcase asupra lui cu grație de sare. După stabilirea acestui fapt nu mai putea fi vorba despre o întâmplare.

Ne aflam în fața unei crime. Cine era vinovatul?

Nici un gonaci nu avea armă. Bănuiala se îndreptă spre un eventual braconier, care săvârșise un act de răzbunare. Totuși ancheta făcută nu dădu nici o indicațiune. Viața rănitului, după cum se stabili, nu era primejdioasă, dar el își perduse vederea.

Când aceasta nu mai putu să i se ascundă lui Germinar el strigă plin de desperare și declară că se va sinucide. Medicul era de părere să fie dus la spital, unde putea fi îngrijit și păzit.

Totuși sârmanul Germinar se văta și se ruga cu atâta desperare, ca să fie lăsat în casa lui, în cât i-am împlinit rugămintea.

Dar el nu putea să rămână singur și trebuia să găsim o persoană, ca să-l îngrijească. Aceasta se și găsi. Când nenorocirea se află în satul, care făcea parte din domeniul meu, alergam multii oameni curioși: femei, cari plângeau, bărbați iritați se adunară înaintea casei lui Germinar și discutau nenorocirea. Deodată

GALERIA ARTIȘTILOR ROMÂNI

D-ra CELLA DELAVRANCEA

E fiica fruntașului literaturii noastre d-l Delavrancea. Fiică de artist, d-ra Delavrancea uimește acum străinătatea, după cum a uimit Capitala, prin marele său talent de pianistă. Chiar deunăzi, cititorii noștri au luat cunoștință de succesul obținut de d-ra Delavrancea într'un concert dat la Viena, și nu poate fi mai mare mândrie pentru noi românii de cât de a ne vedea sărbătorii în persoana compatrioților noștri artiști, după cum nu poate fi urare mai sinceră a tuturor românilor către tânărul artistă, de cât de a stăruii în drumul său de glorie, pentru cinstea numelui său, pentru cinstea neamului său.

prin grupul femeilor se desprinsese una, care veni spre mine:

— Trebuie ca cineva să facă mâncare pentru Germinar, și să-l îngrijească, îmi dai voie să fac aceasta, d-le conte?

— Tu, mulatro? Aceasta nu este pentru o fată tânără.

Ea clătină din cap, și răspunse repede:

— Te rog, primește-mă!

Cunoșteam pe mulatră; grădinarul meu îi dădea adeseori de lucru; ea era cinstită și cuviincioasă; firește, în sat nu prea era iubită; din cauza umerilor eșii ai obrazului ei, a ochilor ei negri și a feței ei arămie-negre fu numită „mulatră”.

Deși iera născută în sat, ea ocolea oamenii, sau se certa cu ei.

— Gândește-te, ce faci, îi zisei. Ce vor zice oamenii din sat, ca tu o fată tânără, să locuiești la Germinar?

— El este bolnav, d-le conte și eu... cu mine este cu totul alceva de cât alții... lasă-mă să-l îngrijesc! — Și astfel Mulatra deveni îngrijitoarea lui Germinar, pe care-l îngriji ca și o infirmieră.

Când orbul putu să părăsească patul, ea-l conducea. Când se revolta în contra soartei, ea știa să-l linișească.

Într-o zi, când vroiam să-l vizitez pe Germinar și mă aflam la o depărtare numai de câțiva pași de casa lui, mă oprii surprins.

Germinar ședea pe o bancă afară, iar înaintea lui ingenunchia Mulatra și pe când orbul își aplecase fața spre ea poate pentru prima oară fără legătură la ochi, Mulatra repeta mai cu ardore aceleași cuvinte:

— Sunt urată, foarte urată... dar te iubesc... tu nu poți vedea, cât de urată sunt, dar te iubesc...

Mă retrăsei încetșor.

A doua zi mă dusei iarăși la Germinar și când fui singur cu orbul, Germinar îmi spuse cu totul perplex:

— Trebuie să comunic ceva foarte remarcabil d-lui conte... Mulatra zice că mă iubeste și că va rămâne totdeauna la mine.

Tinerii se căsătoriră. Voinicul tânăr care privise peste umeri pe toate fetele din sat, găsi mângădere în iubirea umilă și sinceră a fetei, pe care odinioară nu o învednicise cu nici o privire. Și această mângădere făcându-l să se simtă mai înțeles, care

dacă nu putea fi numit amor totuși era înclinațiune. Și această înclinațiune devenea din ce în ce mai intimă. Dragostea stărnește contra dragostei. Germinar, după cum spusese Mulatra, nu mai putea să vadă cât de urată era ea și — el o iubea!

Dar lucru ciudat: amorul lui Germinar, după care umblase atât de mult Mulatra părea că n'o ferecește.

Adeseori vedeam, cum ochii soției lui Germinar erau plini de lacrimi. De sigur, îmi ziceam, că ea suportă din ce în ce mai greu defectul lui Germinar.

La un an după nenorocirea supraveghetorului meu, întâmplarea mă făcu să mă întâlnesc cu celebrul medic oculist Borlem. I-am povestit, ce a pătit subalternul meu și el se interesă imediat de acest caz. La dorința sa i-am scris lui Germinar, ca să vină la mine cu soția sa — eram atunci în oraș — speșele de călătorie mă priveșc, ca și acele pentru tratamentul medical.

Spre cea mai mare uimire a mea Germinar nu veni cu soția sa, ci cu o altă persoană de încredere. Mulatra refuzase categoric să facă această călătorie.

Borlem făcu aproape o minune! un ochiul își redobândise deplina vedere... și cu celălalt, vedea ca prin sită.

După câteva săptămâni Germinar plecă acasă plin de bucurie. Am plecat împreună cu el, de oarece vroiam să mă bucur la surprinderea soției sale, căreia Germinar nu-i comunicase nimic despre operațiunea reușită.

— Vezi, d-le conte, vreau să-i spun chiar eu, vreau să văd cu propriul meu ochi, cum se bucură! Ah, dacă ai ști, a dacă ai putea să-i spun... aproape binecuvântez, nenorocirea care m'a izbit și prin care am învățat să cunosc pe soția mea. Am fost cu adevărat și mai înainte orb, că am trecut pe lângă o astfel de iubire! Nici odată n'ai fi putut ajunge să o iai de soție.

Am găsit pe soția lui Germinar în bucătărie, în unghiul cel mai întunecos, unde părea că se refugiase.

Când zări pe soțul ei, ea se ridică repede, și ca și când ar fi fost vorba despre o mare nenorocire strigă:

— Tu poți vedea! Tu mă vezi!

Și mai înainte ca Germinar să

poată rosti o vorbă, ea veni aproape de el și continuă repede:

— Da, privește-mă și spune-mi că sunt urată... că inspir desgust... Germinar vrei s'o îmbrățișeze, dar ea îi respinse repetând:

— Spune-o, spune-o...

— Nu te găsește urată... tu ești frumoasă pentru mine, pentru că te iubesc... tu nu mai știi, că te iubesc?

Mulatra căzu în genunchi și tremurând din tot corpul, rosti între plânsuri:

— Aceasta este prea mult... prea mult... și apoi când Germinar voi s'o ridice, strigă:

— Nu pune mâna pe mine... dacă ai ști... dacă ai ști!

„Mă doboară muștrările conștiinței... de când mă iubești, mă urmărește căința... n'am putut să mărturisesc... căci dacă ți-aș fi mărturisit, m'ai fi alungat și ai fi fost iarăși singur... dar acum, acum nu mai ai nevoie de mine, și eu plec, plec îndată... tu nu mă vei mai revedea. Nici odată! Am meritat aceasta! Eu am fost... eu am găsit în vechiul chioșc de vânzătoare o pușcă, cu care grădinarul trage asupra păsărilor... am umplut țeava cu sare... am voit să-ți răpesc lumina ochilor... da, am voit aceasta! Dar nu m'am gândit, că vei suferi dureri atât de grozave. Știam că nu vei muri din cauza aceasta... și-mi ziceam: câtă vreme el mă poate vedea, el nu mă va iubi, căci eu sunt pre aurată... dar dacă el este orb... atunci el e al meu!

Ea sări în sus și cu toată urâtenia ei avea o înfățișare mărească, când cu fața scaldată în lacrimi, zise încet cu vocea jalnică:

— Asta am făcut-o. Și acum spune-mi ca să plec, pentru ca să nu mai dau nici odată ochii cu tine.

Dar Germinar urmă un impuls mărinimos. El se repezi la nefericita sa soție, o strânse în brațe și în prezența mea Mulatra căpătă o sârutare ferbinte și plină de pasiune, cum rar a mai primit vreodată vreo altă femeie.

C. Scurto.

PROVERBE

Bună marfă, păcat de parale.

Răde hârbul de ciob.

La casa cu multe fete miorițe pișcioc de sete.

Fie-care se 'ngrașo de ce-i place.

Sărăcul dobândit se miră de ce l-a găsit.

Credința calului, a câinelui și a femeii să nu o efi.

Ilustrația noastră colorată

Zguduitoare nenorocire la o nuntă în jud. Iași.

Correspondentul „Universului” din Iași anunța Lumea trecută următoarea nenorocire petrecută în târgul Bivolari, și care a impresionat adânc pe locuitorii.

În acel târg locuia—in casa părinților ei — fata Marghioala Mihael, care, fiind de o frumusețe răpitoare, pricinuisse adese-ori conflicte și chiar încercări sângeroase între flăcăi. În cele din urmă fata a fost dată după Vasile Iulian, dintr-o comună învecinată.

Nunta a fost Duminică și tot Duminică pe seară fata—împreună cu zestrea ei — a fost condusă într'un car tras de 8 boi, spre locuința conjugală.

Pe drum însă carul s'a răsturnat într'un șanț și sârmana mireasă a fost ucisă pe loc, iar mirele rănit de moarte.

Ilustrația din prima pagină a numărului nostru de azi reprezintă momentul nenorocirii.

ILUSTRUL MATEIŪ

— ROMAN DE GEROLAMO ROVETTA —

— Urmare —

— Dragă Brunetti, ce ingrătitudine! Pe mine mă cred un om isprăvit, îngropat, pentru că am avut cuvintele mele de a lăsa să cadă *Renova-torul*. Dar, slavă Domnului, sunt încă în picioare! O să vedeți și d-voastră, d-lor! La 8 și trei-zece — și se uită la ceas — plec la Roma.

— Plec?.. la Roma?.. strigă Brunetti.

— Dacă aveți ceva comisioane de făcut, cu plăcere, vă aduc tot ce poftiți, răspuse Mateiū, închizând ochii pe jumătate, cu o ușoară înclinare din cap și cu un zâmbet plin de complezență.

— Plec în Roma? cu polița neachitată?

— Vino cu mine, în cabinetul meu. Vreau să arăt d-lui Vergani ce fel de mobilă mi-a dat în odaia mea de culcare, și sunt al d-tale numai decăt.

Și întorcându-se pentru a chema pe Vergani, pe care aceste cuvinte îl îngrijeau într-un mod vădit, se găsi față cu trimisul casei Faré:

— D-ta cine ești? Ce poțtești? Ce faci aci? Bietul om intimidat, îi arătă factura într-un plic galben.

— Treizeci de franci? A! dar nu cumva d-na Faré a dat faliment, de i trebuie 30 de franci? Eu am trei-zece de mii, o sută de mii de plătit și nu vreau să fiu plictisit pentru asemenea mizerii!

Gioconda! Ei, Gioconda! strigă el și mai tare, pentru ce îmi lași să între atâția milogi aci? Treceți la jurnal! Adresați-vă lui Bizzarelli, administratorul meu. Aide, Ești!

Trimisul eși, fără a i se mai spune odată. Cantasirena se înăbușea; cu o mână își ține burta cea mare, ca pentru a-și comprima emoțiunea și cu cealaltă și ștergea cu batista fruntea plină de sudoare.

— Derbedei! Coate goale!

Apoi, abia răsuflând, și cu vocea întretăiată, chemă pe tapițer.

— Sunt al d-tale... d-le Vergani.

Ajuns în pragul ușei, se opri pentru a porunci lui Brunetti să nu plece.

— Ai să vezi... o idee măreață! Așteaptă-mă în cabinetul meu.

— O! eu nu plec, nu-ți fie frică! răspuse Brunetti, bosumflat și aproape amenințând.

Dar nu e mai puțin adevărat că toți, chiar și Brunetti, nu mai erau în aceleași dispozițiuni ca mai adineauri.

Se simțeau potolii și ca dezarmat. Figura frumoasă, francă, genială, simpatică, încredințarea lui Cantasirena, mărirea, furia lui, toate acestea produsese efectul obișnuit.

Toți credeau că l vor găsi descurajat, abătut, rugător, și el nu simțea altă nenorocire decât aceea a pierderii căpitanului Fara-Bon. Or, un om care se dezolează pentru un prieten mort, nu poate fi el însuși în *extremis*. — Dar ce! Mateiū Cantasirena era în totdeauna voios și cu mijloace. Avea ei talent! Cunoștea secretele prea multora!

Târguțelile adăogaseră și ele a liniști spiritele, deși fiecare dintre ei era sigur că le cumpărase fără a le fi plătit.

E drept că directorul avea să mănânce toate acele bunătăți, dar vedea era prea desfătătoare și îmbărbăta de asemeni și pe creditorii.

Dar călătoria la Roma? Tapițerul, care vânduse mobila din odaia de culcare, și care aștepta de un an de zile fără a fi primit o lăscăie, mai putea aștepta încă, la dracul reînțoarcerii lui dela Roma! De aceea, crezu de cuvânt să se scuze de câteva stricăciuni aparente.

— Ce vrei? Și noi suntem de multe ori cei dintâi păcăliți.

Și făgădui să trimită negreșit unul din cei mai buni lucrători ai lui, ca în două zile să dreagă tot, ca nou.

Mateiū Cantasirena, familiar, bun de gură, îi plăcea să frâncănească, cu bravul tapițer, întrebându-l cam ce preț poate avea un salonaș „complet” pe care vroia să-l ofere Eleonorei de ziua ei. De odată, își aminti că nu-și plătise trăsura și-l lăscăie acolo fără nici o vorbă, alergând să caute pe Gioconda.

Aceasta era în bucătărie; deja gustase și pusese pe farfurie pateul, și era gata să se apuce de o bucată de suncă, subțirică, colorată ca o foaie de trandafir. Cu spatele spre ferăstră, era fericită că simte căldura Soarelui de April, și cu ochii galeși, aerul transportat, privea la Pietro Laner.

Ce frumos știa să facă buchete! Dar șarmaul tânăr sta nepăsător la admirația servitoare; era trist și serios.

O! florile acestea!

Îi aduceau în minte atâtea amintiri parfumate din Alpi, de viața lui de odinioară atât de simplă și de liniștită!... O! acele ierburii sălbatice! Când era mititel, în solemnitățile lunii Sfintei Maria, acoperea cu ierburii umilul sanctuar din Croda-rossa! O! ce frumoși cyclameni! Cum infloreau potecuțele umbroase și răcoroase ale cătunului din Selva-piana!...

— Gioconda!... Plătește trăsura! Gioconda se puse pe răs și răspunse cu gura plină:

— Și eu așteptam pe d-nu ca să mă duc în târg.

Mateiū se opri mirat, și privind-o:

— Cum se poate!

Cealaltă, fără a fi văzută de Laner care, ocupat cu florile lui, era întors cu spatele, suflă în podul palmei, cum făcuse și în fața d-rei Nora.

— D-ta, Pietro, zise repede Cantasirena, dă-mi câțiva gologani! Nu am avut vreme să trec pe la administratorul meu.

Bietul băiat simți o sudoare rece; puse buchetul pe masă, alergând la director, hohborosind, tremurând, cu buzele palide.

— Nu mai am nimic! Am de plătit casa, masa, și nu mai am nimic. Uite cu ce am mai rămas.

Și arătându-i mizeria și nenorocirea, scoase din buzunar, biletul colorat și murdar.

— Nu mai am de cât zece franci.

Cantasirena îi luă din fugă, cu o mișcare aproape de pasăre răpitoare.

— E, dar ce, crezi că îmi trebuie mai mult de 10 fr.; ca să-mi plătesc trăsura?... Du-te Gioconda, și dă 2 franci birjarului, și un bacșiș.

Și Gioconda, apucând biletul, o șterse mai repede de cum îi era obiceiul.

— D-ta, zise Cantasirena lui Pietro Laner, așteaptă-mă o clipă. Mă duc să vorbesc lui Brunetti, și apoi îți voi remite două cuvinte pentru Bizzarelli.

Era aproape să plece; cestălat îl apucă însă de braț.

— Ce Bizzarelli? Ce administrator?... Vrei să mă protestezi și pe mine!... Bietul Bizzarelli este și el un creditor de al d-tale ca ceilalți! D-ta l-ai ruinat și pe el!

— Ai înebunit! strigă Cantasirena înspăimântat de mânia subită, paliditatea și ochii rățaciți ai lui Laner.

Dar de odată își redobândi obrăznicia și smulgându-se din mâinile tânărului, îl asvârli cât colo cu furie.

— Îndrăznești să nu mă respecti? Ia seama! Chiar Eleonora te va gonii din casa asta!... Bădăranule!

Și umflându-se, grozăvindu-se în disprețul și nesocotința lui, Mateiū Cantasirena întoarse spatele bietului nenorocit, care rămase uluit, prostiț. Se duse în cabinetul lui la Brunetti, cu care începu să vorbească zâmbitor și mai expansiv ca nici odată.

— Dragul meu, dintr'o durere mare naște o idee măreață.

Și cum celalt, agasat, vroia să-l întrerupă, să-i spună aceea ce-l interesa, el îi impuse tăcere, cu amândouă mâinile întinse, cu un gest grav și plin de mister.

— Sst!... Dintr'o durere mare trebuie să nască o idee mare! D-ta și cu mine suntem demni s'o realizăm. În totdeauna am văzut în d-ta un prieten, un gentilom; viu să-ți ofer o avere. Nimeni nu va putea tăgădui lui Mateiū Cantasirena rara calitate: memoria inimii! Vai! De ce nu am avut mai puțină inimă, un ideal mai puțin ridicat!...

Azi ași fi milionar, în loc de a avea... dușmani înversunați! Dar tăcere! trebuie să lăsam noilor veniți să desfacă Italia pe care am făcut-o noi cu prețul atâtor sacrificii și câștigând pe socoteala mea, ce?... o renaștere! Dacă mor mâine, las pe fetele mele fără o lăscăie! Voi fi nimic pentru alții și cât despre ingrătitudinea partidului meu.

— Să isprăvim odată, întrerupse grosolan Brunetti. Mi-ai făcut o murdărie.

Și trecând peste orice limită, după ce-i scăpa acest cuvânt, cu fața aprinsă, toate motivele îndreptățitei lui mâni deșteptându-se de odată, fu apucat brusca de un nou acces de furie.

— M'ai jucat, pungașule!... strigă el cu vocea stinsă, m'ai înșelat!... Hoțule!

Mateiū ridică amândouă brațele, impleticindu-se ca un om trăsmit, și tăvăindu-se până la fotoliul lui căzu în el, cu toată greutatea corpului, gâfâind, suspinând, cu un răcnet surd, care părea că ese din fundul peptului lui de taur.

— Și d-ta!... și d-ta mă acoperi de noroi!... Și d-ta... Prietenul, ultima nădejde... suprema iluzie!... Nenorocire înviașilor! Nenorocire!

Apoi începu a se liniști, ca și cum ar fi luat o grozavă hotărâre și a căuta prin cutii....

— Știu!... Știu ce-mi rămâne de făcut... Totul este gata.

Și luând un revolver, îl arătă lui Brunetti.

— Îl vezi? Este un cadou, o amintire dela Nino Bizio! Săracul Nino! Dacă și-ar fi închipuit că într-o zi Mateiū al lui, acela care l'a apărat cu atâta devotament...

Și pronunțând aceste cuvinte, izbucni din nou în plâns, vărsând adevărate lacrimi.

Brunetti se apropiă de el. Credea și nu credea, dar cu toate astea, fără voia lui se simțea mișcat.

— Nu-ți plătești datorile dacă te omori, șopti el mișcat.

— Nu, dar cel puțin ași lăsa acelor două nenorocite un nume fără pată.

— Astea sunt numai prostii!... Cu asemenea monetă, nu s'a plătit încă nimeni!....

— D-ta ești acela care nu-mi lași nici timpul nici mijloacele de a mă achita. Eram dispus a-ți da însutit înapoi! dar cu un singur cuvânt, m'ai asasinat! Hoț! Colonelul Cantasirena, un hoț! Și pentru a două oară apucă revolverul, dar Brunetti fu mai sprinten și îl luă de mâini.

— Procedurile d tale, mai cu seamă, m'ai revoltat și m'ai scos din sărite. Atâtea rugăminti, atâtea făgădueli, jurăminte, pentru a-mi dobandi iscălitura și pe urmă, nimeni! Trebuia cel puțin să mă vestești, că nu-ți era cu puțin!

— Nădălduiam și eu... până în cel din urmă moment.

— Și dacă s'ar fi protestat polița?

— După protest, mai ai încă drept cincî zile.

— Îți foarte mulțumesc! Dar pierderea creditului și ruina pentru aceea ce este comerț?

— Eu am nevoie să-mi fac o pozițiune! Am familie, copii!...

Acum, bietul Brunetti avea ochii plini de lacrimi. Celalt se uită la el surprins.

— În sfârșit, l-ai plătit, să nu?

— Bine inteles că l-am plătit.

— Atunci de ce te mai borești, Doamne Sfinte! strigă Cantasirena dând din umeri.

— Nu mai e nici un pericol.

— Dar vezi că eu l-am plătit, și d-ta datorai! răspuse Brunetti, zăpăcit de logica directorului. A trebuit să alerg ca un nebun pentru a-mi procura acești zece mii de franci, și în ce condiții!

— Afară de acest derană care ți-a pricinuit această afacere, și pentru care te rog să crezi în nemărginita mea recunoștință, fii încredințat că nu vei pierde o centimă. Am să-ți mai iscălesc o nouă poliță, pe care o vei putea scompa.

— Fără îndoială, dacă rămâne în spinarea mea ca și cealaltă. Pentru a mai recădea încă odată în grijele unui protest! Nu, nu! Îmi vei mai subscrie încă o poliță pe care o voi păstra o în portofoliu, dar adu-ți aminte bine, că la scadență nu mai vreau comedii.

— Cum vrei, răspuse Cantasirena, dând din cap cu un semn de nebilă condescendență. De altfel, dragă Brunetti, ai învedere în experiența bătrânilor: cei mai liniștiți sunt cei mai tari. D-ta ești foarte impresionabil, nu ești cu sânge rece. Aci este greșeala capitală și care vătămă mai cu seamă creditul de care îmi spui că ai nevoie. Te vede zăpăcit, ceilalți se sperie.

Este contagiunea spaimii.

Apoi schimbând tonul și apropiindu-si fotoliul, îl întrebă de odată:

— Vrei să câștigi o sută de mii de franci?

— Eu?

— Da, d-ta! Și să-ți scot numele în evidentă!

Și să concurezi la o operă colosală care va fi bogăția și gloria țării noastre!

— În fiecare zi nascocesc o nou-tate! berberosi Brunetti, care avu o mișcare de nerăbdare.

Dar în loc de a pleca, se așeză pe un taburet în fața biroului, alături de director. Acesta se întindea, înfundându-se în jet și repetând, apăsat fiecare silabă, cu un zâmbet semnificativ:

— O sută de mii de franci.

— În fiecare zi altă nascocire! zise Brunetti cu vocea pe jumătate.

Și întinse urechea; nu-i venea să creadă, dar vroia să afle.

Cantasirena întins în fotoliul lui și răsuindu-se ca în pat, privi un moment pe Brunetti fără a vorbi, apoi pe un ton confidențial, cu o căldă și îndemnată improvizare, îi desfășură în sfârșit marele proiect.

De aci înainte, jurnalul nu mai era de cât o culegere de știri, o serie de depeși.

Nu-l mai făcea cu talent, dar cu bani, ar putea avea o întindere mai mare, dar pierduse cu desăvârșire orice influență.

În politică, te lupți, combați, te entuziazmezi? Pentru cine? Oamenii cinstiți fără inteligență, oamenii de nimic, fără îndrăzneală, un popor, nume de oameni liberi dar dezrobiți, în totdeauna în căutarea unui nou stăpân.

În artă?... aparatul cu fotografii instantanee, ținând loc de sublime concepții de geniu!

— Dragă Brunetti, eu mă retrag din ziaristică, din politică; sunt bătrân și nu mai am timp de pierdut. Vreau să-mi îmbunătățesc situația, să las fetelor mele o avere și numele meu recunoștinței poporului.

Tăc un moment, apoi ridicându-și de odată talia lui impunătoare:

— Vrei să fii cu mine? Dintr'o mare durere va naște o idee mare. Bunul meu Fara Bon a murit; noi putem reculege și îndeplini această splendidă moștenire intelectuală.

A se citi urmarea în „Universul Literar” care va apăre Duminică viitoare.

DIN NEAJUNSURILE CUI-VA

— Urmare și sfârșit —

Luni, 27 Septembrie.

Opt inimi să am în piept și tot nu mi-ar fi de-ajuns să pot simți cât farmec are Teodora mea în ființa ei.

Pe fiecare zi, pe fiecare oră, pe fiecare minut chiar, descoper în sufletul ei neînchipuit de bun, culorilor cu totul noui și atrăgătoare, pline de-un farmec curat și înălțător și pentru mine și pentru ea și pentru toți ai noștri.

Asta-i arta cea mai grea, să fii întotdeauna atrăgătoare fără să te scotocești din înălțimea ta, femeie.

Azi, când m'a văzut venind așa de trist, a venit repede la mine, și-a petrecut brațele după gâtul meu, și-a început să mă sărute tot cu aceeași căldură și curățenie ca în trecut.

Mă luă de-o mână Puiu, de cealaltă ea și mă duse la leagănul în care rădea și se juca slobod și plină de viață Florica.

Teodora o luă în brațe și-o sărută pe amândoi obraji cu tot focul ce-i poartă o mamă pentru copilul ei, mi-o întinde și mie și le sărut și eu obraji, ochii, gurile la amândouă căci amândouă îmi sunt deopotrivă de dragi.

Vedeți, când sunt în mijlocul lor, când îi văd pe toți în jurul meu și plini de veselie, mi se pare că și eu sunt altfel; atmosfera aceea de birou, nesuferit de grea se spulberă și mi se pare că, de când lumea, tot în mijlocul sgomotului plin de veselie alor mei am fost.

Dar când toți dorm ca acuma în jurul meu, coco în leagăn Florica cu mâinile sub cap, dincolo în pătuțul lor Dorica cu brațele petrecute după gâtul lui Puiu, iar aici lângă mine, Teodora cu chipul tot gânditor, făurind iarăși cire știe ce lucruri bune și frumoase pentru copilul nostru, îmi las și eu pleoapele să-mi cadă încet pe ochii și caut să-mi reamintesc toate faptele pe cari le-am trăit azi.

Și ziua de azi a fost pentru mine ca și celelalte multe ce le însemn de când sunt slujbaş, plină de amărăciune și necaz.

Sunt unii oameni cari nu numai că sunt răi, dar mai au altă răutate mai mare ca celelalte. De câte ori caută să-ți facă vreun neajuns, să-ți dea vre-o lovitură mai grea, niciodată nu ți-o dă fășis, totdeauna pe tăcute și pieziș.

Sedeam azi ca de obicei la biroul meu și scrieam niște adrese când mă

pomenii cu d. șef că se oprește înaintea mea și-mi aruncă o adresă pe masă spunându-mi:

— Poftim d-le, ia cunoștință...

Tremuram grozav de tare, ca apucat de friguri; prevedeam parcă ceva rău, neînchipuit de rău, mi-am aruncat ochii pe rânduri și parcă nu înțelegeam nimic, căutam să prind mai repede sfârșitul ce-l avea adresa aceea. Și șeful ședea înaintea mea cu un aer de învingător.

Parcă deodată mi-a năvălit tot sângele în creier și de-acolo a început să-ialerge prin tot corpul fără astampăr, mă ardea de nu-l mai puteam suferi. Am sărit ca săgeata de pe scaun, l-am privit cu niște ochi fulgerători drept în față, buzele îmi tremurau nervoase, am deschis gura și când să dau drumul inimii să-și spună toate neajunsurile ce le întâmpin la fiecare pas, mi s'a părut atunci, de-odată, că auz că prin farmec glasul neînchipuit de dulce al lui Puiu întrebându-mă:

— Și ce face Dumnezeu acolo 'n cer, tătucule?

Într-o clipă sângele mi s'a liniștit, ceva rece ca ghișta îmi străbătu și-ra spinărei, și-am căzut ca trăsniț pe scaun.

Prin dureroase clipe trecusem.

În toate vor găsi margini oamenilor în ziua de azi, dar în răutate nu cred.

Inchipuiți-vă, d. șef a găsit cu cale să facă „referat” d-lui ministru și să ceară amendarea mea pentru că nu vii regulat la slujbă și nu mă pricep de loc în conducerea lucrărilor „și tot odată” îmi face „cunoscut că e pentru ultima oară aceasta” de s'o mai întâmpla ceva am să fiu „pus în disponibilitate”.

După ce că era prea mică și n'ndestulătoare leafa mea așa cum era, apoi a mai găsit cu cale șeful mei să mă mai amendeze cu 60 de franci.

În vremile de azi și pentru greutățile ce le port pe umerii mei, nu e puțin lucru să-ți oprească 60 de lei. Câtă răutate Doamne, în sufletul lor strimt.

Să fi văzut cu câtă mândrie mi-a aruncat în față adresa de amendare. N'am văzut la dânsul atâta mulțumire sufletească, nici odată de când îl cunosc.

Și Teodora când mi-a eșit înaintea, m'a privit cu niște ochi așa de duioși și „trebători”, ar fi vrut să-și spuși și ei o pârțică mică de tot din durerea ce-mi frământă sufletul.

Cât de greu mi-e să-și mai spuși ei, că de, se „nduioșează” repede și-și frământă și ei mult sufletul ne-ajunsurile mele.

Și, îndur toate loviturile și neajunsurile lor cu o răbdare și seninătate fără de margini, numai pentru copiii mei micuți și dragălași.

Da, dar numai de-ar putea să îndura și nervii mei toate acestea, tot cu aceeași seninătate, căci știți bine, nervii omului sunt ca coardele unei viori pe cari le întinzi încetul cu încetul și din ce în ce mai mult, până când de-odată, fără să bați de seamă, într-o clipită doar, af trecut peste puterile lor, și atunci s'a rupt pentru totdeauna.

Și abia în urmă vede ei, sărmanul, că nu mai e bun de nimic, că e pierdut pentru totdeauna.

P. G. Paul

DIN HAZUL ALTORA

Precauțiune imitiki

- De ce ți-ai făcut nod la batistă?
- Mi l'a făcut nevasta ca să nu uit să-și pun o scrisoare la cutie.
- Și de sigur că n'ai uitat.
- Eu n'am uitat... dar a uitat nevastă-mea să mi-o dea.

JOCURI

Joc de cuvinte

de d. G. A. Antoneseu-Loce

Se prezintă cuvintele: Calm, risipit, creștin, vertical, sobru, import, aprobare, pozitiv, treaz, azot, dibaciū, sedere, absență, dulce, desime, slăbiciune și laș; și se cere a se găsi opusul lor, așa ca în caz de exactă înlocuire, inițialele nouilor cuvinte să dea numele unui mare împărat.

Cupoanele și deslegările se trimit administrației, strada Brezolanu, 11.

Deslegarea problemei din „Universul Literar No. 43, este:

12 portocale
3 lămâi

Persoanele care prin tragere la sorți, au câștigat câte unul din cele 40 volume-biblioteca, acordate ca premii, sunt următoarele:

București: d-nii Ilie Barbu și Costică Ionescu; d-rele Irina Ionescu și Christina Stănescu; d-na Dida Dumitrescu.

Plocești: d. Steban N. Panaitescu. Gara Mierlești: d-na Didina D. Florescu.

Galați: d-ra Evdochia Averianu. Odobesti: d-na Maria Breazu. Craiova: d-ra Lelia I. Marinescu.

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU

BOALE DE FEMEII

— SUB DIRECTIA —

Doctorului I. KIRIAC.

Chirurg primar, șeful serv. de gynecologie și spitalelor Eforiei

SECTIE SEPARATA pentru BARBATI

(hemoroide, hernii, tumori, calcule

vesicale, stricturi uretrale, etc.

Strada Sf. Iovita 8, în dosul Teatrului National

— TELEFON 2/96 —

INAINTE și DUPA
Intrebuințarea Cremei și Pudrei „FLORA”

PASTA de dinți BUCOL APA de GURA
1 leu 50

SĂPUN DE TOALETĂ
„FLORA”

De o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul. Bucata lei 1.25.

FĂINĂ NESTLÉ
LACTATA NESTLÉ

Nutrimet complet
pentru copii, bolnavi și bătrâni.

Conține cel mai bun LAPTE din ALPI
Se vinde la toate drogeriile și farmaciile din Tara.

Tusea cea mai rebelă,
bronșitele acute și cronice, tusea măgărească vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU
— Sticla lei 3. — Drogerii și Farmacii —

Anemia clorosa, neurasteniaz, histeria, slăbiciunea generală combata

HEMOFER ITEANU
Face poftă de mâncare și este unul din cele mai puternice reconstituante ale corpului slăbit.

Sticla lei 4. — La drogerii și farmacia

Reclama e sufletul comerțului

Recompensă de 5000 Lei

SPANILOR ȘI CHELILOR.

Prin adevăratul «Mos-Balsam» danez se poate face să crească părul și barba în opt zile. Bătrâni și tineri, dame și domni pentru a avea păr, barbă și sprincene se servesc numai de «Mos-Balsam», căci s'a constatat că «Mos-Balsamul» este singurul leac al științei moderne, care face ca în opt până la cincisprezece zile, prin influența asupra bulbului capilar face ca părul să reînceapă a crește imediat; iar de ce ne simțim în stare a contracta obligațiunile, pe care nici o altă casă nu ar putea să le îndeplinească. Garantat ca nevătămător.

Dacă cele ce afirmăm mai sus, nu e purul adevăr vom plăti

5000 LEI NUMERAR

Orî-cărui spân sau chel care se va fi servit de „MOS-BALSAM” șase săptămâni fără nici un rezultat.

Luăți seama că suntem singura casă care oferim o adevărată garanție. Recomandat și recunoscut de medici. Feriți-vă de contrafaceri.

Vă fac cunoscut că sunt foarte mulțumit de întrebuințarea „Mos-Balsamului”. După opt zile părul a început să dea, — la început rar, dar firul puternic. După 15 zile părul s'a îndesit, a luat consistență; redobândind culoarea lui primitivă și aceasta grație numai balsamului Dv. Mulțumindu-vă, vă prezint salutarile mele distinse. — ss. I. K. Dr. Tverg, Copenhaga.

Pot să recomand fără teamă adevăratul „Mos-Balsam” danez; ea un leac infailibil pentru creșterea din nou a părului. Sufeream de mult de pierderea părului în cât unele locuri au rămas complet peșuve. După 3 săptămâni numai de întrebuințarea „Mos-Balsamului” am redobândit părul pierdut, s'a îndesit, și acum am un păr lung, tare și sănătos.

ss. D-ra M. C. Andersen, Nyvestergade 5, Copenhaga.

Un pachet „MOS” 10 lei. Ambalaj discret. Se trimite prin plată anticipată sau contra ramburs poștal. A se scrie celui mai mare magazin special din lume Mos-Magasinet, Copenhaga 485, Danemarca.

(Scrisorile se franchează cu 25 banii cărțile poștale cu 10 banii).

«UNIVERSUL LITERAR»
Cupon No. 44.

NOUILE PREMII

ALE ZIARULUI

UNIVERSUL

Cu incepere de astăzi, ziarul „Universul“ oferă abonaților săi următoarele mari și de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

Construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe strada Furnica.

Un Dormitor de bronz

Foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la *Industria Metalică Marcu*, B-dul Elisabeta No. 5.

Un Divan-Pat și un salonaș modern

Cumpărate de la marele magazin de mobile „La Centrala” *Marco Dattelkramer*, str. Carol No. 62.

Un mare pedestal de marmoră

Foarte frumos sculptat, pentru flori.

Una Bicicletă, una Pușcă de vânatoare și un pistol automat

Cumpărate de la marele magazin de arme, *B. D. Zissmann* calea Victoriei 44.

Un Gramofon perfecționat

O VIOARA
sistem Stradivarius
Cumpărate de la marele magazin *Jean Feder*, calea Victoriei No. 54.

Un flaut ornat cu fildeş cumpărat de la magazinul *La Harpa*, c. Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și o pereche cercei cu 6 pietre diamant, cumpărate de magazin „*Ceasornicaria Colței*”.

Una pendulă de perete artistică lucrată, bătând orele.

O elegantă pendulă de birou.

Doă fructiere, cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie *Ph. Radivon*, Bulevardul Elisabeta No. 9.

Un inel de damă cu o piatră de valoare.

10 tablouri aquarele.

Șase ceasornice pentru bărbați.

Șase ceasornice „*Reveil*”.

20 abonamente pentru 6 luni la „*Veselia*”

10 abon. pentru 6 luni la „*Ziarul Călătoriilor*”

Cu toate că acordă aceste mari premii, „UNIVERSUL” menține aceleași prețuri de abonament adică:

— **Lei 18 pe un an; Lei 9,15 pe 6 luni; Lei 4,65 pe trei luni** —

Abonații mai primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR”, iar cei ce se abonează cu începere de azi mai primesc un volum din

—■ Memoriile Regelui Carol I ■—

Spre a participa la premiile acestea, abonații pe un an primesc 30 de bonuri; cei pe 6 luni, 14 bonuri; iar cei pe 3 luni, 5 bonuri.